4. Hac

"...Siz de İbrahim'in makamını bir namaz yeri edinin..."

4.1. Haccın Farziyeti ve Önemi

Haccın İslam'daki Yeri ve Önemi

"Hac" kelimesi sözlükte; saygı duyulan büyük ve önemli bir şeye yönelmek, ziyaret etmek, bir yere gidip gelmek anlamlarına gelir. Bir fıkıh terimi olarak hac; imkânı olan Müslümanların ihrama girdikten sonra Zilhicce ayının 8-12. günlerinde Kâ'be, Arafat, Müzdelife ve Mina'da belli dînî görevleri şart ve usulüne uygun olarak yerine getirmek suretiyle yaptıkları ibadettir. Bu ibadeti yerine getirene hacı denir. Hac, hicretten sonra 9. yılda farz kılınmıştır.

OKUMA PARÇASI

HACCIN TARİHİ:

Kâbe, yeryüzünde Allah'a ibadet için yapılan ilk mâbettir. Hazreti Adem ve Havva cennetten çıkarıldıktan sonra ilk defa Arafat vadisinde bir araya geldiler. Mekke vadisinde yeryüzünün ilk mabedini inşa ettiler. Nuh tufanında yıkılan kabe'nin bulunduğu Mekke, uzun yıllar metruk bir hâlde kaldı. Hazreti İbrahim Allah'ın emriyle hanımı Hacer'i ve oğlu Hazreti İsmail'i buraya yerleştirmiş, Rabbimiz onlara zem zemi ihsan etmiştir. Böylece Mekke yeniden canlanmış ve yerleşim yeri olmuştur. Hazreti İbrahim ile oğlu İsmail (a.s.) Kâbe'nin Hazreti Âdem zamanındaki temellerini bularak, Beytullah'ı yeniden inşa ettiler. Kâbe'nin yapımı tamamlanınca Cebrâil (a.s.) Hazreti İbrahim ve İsmail'e (a.s.) tavaf yapmayı ve diğer hac görevlerini öğretti. Hz. İbrahim de "Makam-ı İbrahim" denilen taşın üzerine çıkarak hac ibadetinin Allah'ın bir farzı olduğunu insanlara ilân etti. İşte o günden beri, bu davete uyan Müslümanlar hac vazifesini yerine getirmek üzere Mekke'ye akın akın gelmektedirler.

Kâbe, yeryüzünde Allah'a ibadet için yapılan ilk mâbettir. Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

Gerçek şu ki, insanlar için ilk kurulan Ev, Bekke (Mekke) de, o, kutlu ve bütün insanlar için hidayet olan (Kâbe)dir. Orada apaçık ayetler (ve) İbrahim'in makamı vardır. Kim oraya girerse, o güvenliktedir..... *(Al-i İmran Suresi, 96-97.ayetler.)*

"- Ey Rabbimiz! Ben, ailemin bir kısmını senin kutsal evinin yanında, ot bitmeyen, kurak bir vâdiye yerleştirdim. Ey Rabbimiz! Namaz kılmaları için böyle yaptım. Artık sen de insanlardan bir kısmının gönüllerini onlara karşı sevgiyle doldur. Onları her türlü meyvelerle rızıklandır! Umulur ki onlar bu nimetlere şükrederler." *(İbrahim Suresi, 37.ayet)*

"İbrahim: «Rabbim! Burasını (Mekke'yi) emin bir şehir kıl, halkından, Allah'a ve ahiret gününe inananları ürünlerle rızıklandır»..." *(Bakara suresi, 126.ayet)*

"Biz, Beyt'i (Kâbe'yi) insanlara toplanma mahalli ve güvenli bir yer kıldık. Siz de makam-ı İbrahim'i bir namaz yeri edinin (orada namaz kılın). İbrahim ve İsmail'e: Tavaf edenler, ibadete kapananlar, rükû ve secde edenler için evim'i (Kâbe'yi) temiz tutun, diye emretmiştik." *(Bakara suresi, 125.ayet)*

Yüce Allah, hacca davet etmesi için Hazreti İbrahim'e şöyle buyurdu:

"İnsanlara haccı ilân et. Gerek yaya ve gerekse binekler üzerinde uzak yolları aşarak senin bu çağrına gelsinler" *(Hac Suresi, 26-27. Ayetler)*

Haccın Farziyeti

Hac temel ibadetlerimizden birisidir. Gerekli şartları taşıyan Müslümanların ömründe bir defa yerine getirmesi farzdır. Haccın farz olduğu, kitap, sünnet ve icma ile sabittir. Ciddi mazeretler dışında bu ibadeti geciktirmeden yerine getirilmesi tavsiye edilmiştir. İçerdiği faydalar ve hikmetler sebebiyle Müslümanlar nafile olarak da bu ibadeti yapma konusunda istekli davranmaktadırlar.

Gerekli şartları taşıyan Müslümanların ömründe bir defa yerine getirmesi farzdır.

Cenab-ı Hak şöyle buyurmaktadır:

.....وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ اِلَيْهِ سَبِيلًا.....

"....Hacca (gidip gelmeye) gücü yetenlerin Kâbe'yi haccedip ziyarette bulunması, Allah'ın, insanlar üzerindeki bir hakkıdır."[106]

Bu ayet nazil olduğunda Peygamber Efendimiz ashabına *" Ey insanlar! Hac size farz kılındı haccedin."* buyurmuştur.[107] Ayrıca Peygamberimiz hac için gerekli imkanlara sahip olan kişilerin bir an önce hac ibadetini yerine getirmesini istemiştir.[108] Bazı İslam âlimleri Haccın hicreti. 5. yılında farz kılındığını Peygamberimizin üç defa hac ibadetini yerine getirdiğini iddia etselerde genel kabul hac ibadetinin hicretin 9. yılında farz kılındığını ve Peygamber Efendimizin bir defa hac yaptığıdır.[109] Peygamberimiz vefatından önce yaptığı için bu hacca "veda haccı" denilmiştir.

Hacda namaz kılmak, kurban kesmek, tavaf etmek, yürümek, beklemek, taş atmak, traş olmak, belli bir kıyafet giymek gibi çok farklı davranışlar ibadet olarak yerine getirilmektedir.

Bedel Hac: Ölüm, yaşlılık, devamlı hastalık gibi bizzat hacca gidemeyecek kimselerin yerine vekâleten yapılan hac geçerlidir. Eda şartları dışında haccı için gerekli diğer şartları taşıyan kimselerin, üzerlerine hac farz olmuş olduğundan, bedel göndererek vekâleten hac yaptırmaları gerekir. Vekâleten yapılan hac ile bunların hac borçları eda edilmiş sayılır. Aynı şekilde umreye gidemeyen kimse de yerine kendi yerine birini vekâleten umreye gönderebilir.

"Hac ve umreyi Allah için tamamlayın."
(Âl-i İmran suresi 196. Ayet.)

BİLGİ KUTUSU

Hac Kimlere Farzdır:
1. Müslüman olmak.
2. Akıllı olmak.
3. Ergenlik çağına gelmiş bulunmak.
4. Hür olmak.
5. Haccın farz olduğunu bilmek.
6. Hac masraflarını karşılayacak kaddi birikimi olmak.
7. Haccı yapabilecek zamana yetişmiş olmak
8. Sağlıklı Olmak
9. Yol Güvenliğinin Bulunması

106 Âl-i İmran Suresi, 97. ayet.
107 Müslim, Hac, 412.
108 bk. İbni Mâce, Menâsik, 1.
109 Abdulkerim Özaydın, "Hac" md. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C 14, s.388

Haccın birey ve toplum hayatındaki önemi

Peygamber Efendimiz sallallahü aleyhi ve sellem'e:

- En üstün amel hangisidir? diye soruldu.

- "Allah ve Resûlüne iman etmektir." buyurdu.

- Sonra hangisidir? denildi.

- "Allah yolunda cihad etmektir." buyurdu.

- Sonra hangisidir? denildi.

- "Makbul olan hacdır." buyurdu.

(Buhârî, Hac, 4).

Hac ibadetini yerine getirme konusunda ihmalkâr davrananları Hazret-i Peygamber çok ağır bir şekilde uyarmıştır: *"Bir kimse, yiyecek, içecek ve binecek masraflarına sahip olup da Beytullâh'a gitmesi mümkün iken haccetmezse, onun Yahûdî veya Hristiyan olarak ölmesine hiçbir mânî yoktur!"*[110]

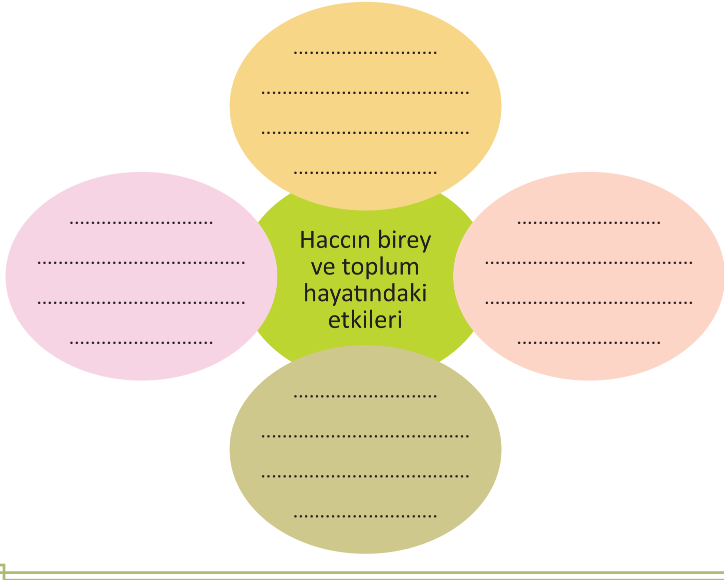
Hac ibadetini yerine getirirken Allah'ın emir ve yasaklarına karşı her zamankinden daha dikkatli davranırız. Bu da bizim söz ve davranışlarımızı kontrol altına almamızı sağlar.

Peygamberimiz buyurdular ki:

"Kötü söz söylemeden ve büyük günah işlemeden hacceden kimse, annesinden doğduğu gündeki gibi günahsız olarak evine döner."[111]

TAMAMLAYALIM

Aşağıdaki kavram haritasını haccın birey ve toplum hayatındaki etkilerine uygun olarak doldurunuz.

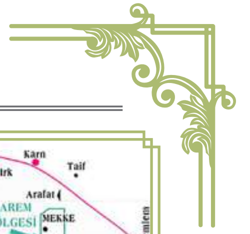
Haccın içinde tavaf, sa'y, vakfe, kurban, şeytan taşlama gibi pek çok ibadet bulunmaktadır. Bu ibadetler hem sevap kazanmamızı sağlar, hem de bizleri günah kirlerinden arındırır.

Peygamberimiz buyurdular ki:

"İslam'a girmek, hicret etmek ve hac yapmak, geçmiş günahları ortadan kaldırır."[112]

Hac, farz olan görevler açısından bir haftadan daha az bir sürede tamamlanabilmektedir. Bununla birlikte İslamın doğduğu Kutsal topraklarda bulunan ziyaret yerlerini görme ve Mekke ve Medine'nin manevi ikliminden istifade edebilmek için uygulamada bir ay süren ve mânevî gelişimimizi sağlayan bir ibadettir. Hacda önceliğimiz bol bol ibadet yapmak olduğundan hayatımızın bu bir aylık dönemini en verimli şekilde geçirmeye çalışırız. Tavaflarımız, namazlarımız, Kur'an okumamız, zikirle meşgul olmamız, dualarımız yoğun bir ibadet ortamına girmemizi sağlar. Bu yoğunlukta bir ibadet bizim fikir, duygu ve düşüncelerimizi zenginleştirerek hayatımızı değiştirir. Hac bizi her yönden kuşatır ve özel bir eğitime tabi tutar. Bu yönüyle hac, bir eğitim ve ibadet kampıdır. Hacdan gelen insanlarda gördüğümüz güzel değişikliklerin sebebi budur.

110 Tirmizî, Hac, 3
111 Buhârî, Hac, 4
112 Müslim, Îmân 192

“Mebrûr (gereklerine uygun olarak yerine getirilmiş, günah ve isyan karıştırılmamış, ihlas ve samimiyetle yapılmış) haccın karşılığı, ancak cennettir.”[113]

113 Buhârî, Umre 1
114 Mikat yerleriyle ilgili bakınız:http://www.startimes.com/?t=12847151

